Zveza svobodnih sindikatov Slovenije
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana
01/43 41 200
zsss@sindikat-zsss.si
www.zsss.si

Datum: 2. 2. 2021

ZADEVA: Uvedba obveznega testiranja na okužbo s COVID-19 na ravni delodajalca

Spoštovani

V luči vprašanj, ki se pojavljajo z nedavno prakso uvajanja obveznega testiranja na okužbo s COVID-19 na ravni delodajalca, v nadaljevanju podajamo stališče ZSSS.

V skladu s 5. členom Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1) mora delodajalec zagotoviti varnost in zdravje pri delu in v ta namen izvajati ukrepe, potrebne za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev in drugih oseb, ki so navzoče v delovnem procesu, vključno s preprečevanjem, odpravljanjem in obvladovanjem nevarnosti pri delu. Delodajalec mora upoštevati spreminjajoče se okoliščine in izvajati preventivne ukrepe, ki bodo zagotavljali izboljševanje stanja in višjo raven varnosti in zdravja pri delu. ***S tega vidika menimo, da delodajalec pod določenimi pogoji lahko odredi testiranje svojih delavcev na prisotnost okužbe s covidom-19.***

Delodajalec mora nevarnosti, ki se pojavljajo v okviru delovnega procesa, opredeliti v oceni tveganja in na podlagi stopnje tveganja tudi sprejeti ustrezne ukrepe, s katerimi bo ta tveganja omejeval. Ob pojavu novih tveganj, kot je tudi tveganje za okužbo s covidom-19, mora delodajalec sprejeti ustrezne spremembe in dopolnitve ocene tveganja, v njej pa opredeliti ukrepe za zaščito delavcev in tretjih oseb pred novonastalimi nevarnostmi, po predhodnem posvetovanju s svojo strokovno službo za varnost pri delu in svojim izbranim izvajalcem medicine dela. Delodajalec se mora v skladu s 46. členom ZVZD-1 pred dokončnim sprejemom revizije oziroma dopolnitve svoje ocene tveganja tudi pravočasno posvetovati z delavci ali njihovimi predstavniki. V določenih dejavnostih in delovnih procesih je s predpisi za obvladovanje epidemije predviden posebni presejalni program za zgodnje odkrivanje okužb z virusom SARS-CoV-2 in testiranje posameznih skupin delavcev oziroma testiranje v posebej opredeljenih razmerah. Prostovoljno pa sme v svoji oceni tveganja testiranje kot preventivni ukrep določiti tudi delodajalec, ki ne sodi v predpisane dejavnosti, če mu to kot strokovno utemeljeno tako svetujeta njegov izvajalec medicine dela in strokovni delavec za varnost pri delu.

Testiranje lahko delodajalec uvede z namenom izpolnjevanja zgoraj navedenih zakonskih obveznosti, pri tem pa mora upoštevati tudi 14. člen ZVZD-1, v skladu s katerim zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu delavcu ne sme povzročati finančnih obveznosti. Testiranje mora biti zato organizirano v okviru delovnega časa in na stroške delodajalca. Teste sme izvajati zgolj strokovno usposobljeno osebje – po možnosti delodajalčev izvajalec medicine dela ali druga oseba z dovoljenjem za opravljanje zdravstvenih storitev. Poleg tega mora delodajalec zagotoviti, da bo testiranje izvedeno diskretno in da se z osebnimi podatki delavcev ravna v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov, ki podatek o zdravstvenem stanju šteje za posebej občutljiv. S tega vidika mora delodajalec poleg spremembe ocene tveganja o izvajanju testiranja, seveda ob sodelovanju sindikata v podjetju, sprejeti tudi ustrezen splošni akt, ki bo urejal varovanje osebnih podatkov.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana
01/43 41 200
zsss@sindikat-zsss.si
www.zsss.si

Pri uvajanju testiranja gre za povsem novo tematiko, kar zahteva, da poiščemo zanesljive odgovore na vsa s tem povezana vprašanja, tudi morebitne dvome, povezane s posegom v posameznikovo integriteto. ZSSS je k tolmačenju že pozvala varuha človekovih pravic.

Strokovna služba ZSSS za varnost in zdravje pri delu se je sicer do tega vprašanja opredelila: »Delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu naj terja posvetovanje o reviziji ocene tveganja. Pred tem naj se o potrebnosti testa posvetuje s sodelavci. Presodi naj tudi, ali so bili pred hitrimi testi uvedeni vsi možni drugi kolektivni preventivni ukrepi (npr. preprečevanje medosebnega stika s kupci/strankami s pregradami, ustreznim prezračevanjem ipd.). Zahteva naj, da hitre teste izvaja zgolj usposobljeno zdravstveno osebje. Delavcem priporočamo, naj bodo odgovorni in prostovoljno izvajajo vse utemeljene ukrepe za preprečevanje širjenja okužbe. Smrtni davek epidemije je namreč previsok.«

Pojavlja se tudi vprašanje obveznega cepljenja. Tega po našem mnenju delodajalec ne more odrediti, glede na to, da zakonodajalec ni določil obveznega cepljenja za prebivalstvo. Tak poseg v osebnost posameznika je zato prekomeren, tudi v luči zagotavljanja javnega zdravstva. Delodajalec bi lahko, ob upoštevanju vsega do sedaj navedenega, npr. odredil periodično testiranje vseh zaposlenih, razen tistih, ki bi bili cepljeni, ne sme pa delavca enostransko napotiti na obvezno cepljenje, če v posameznih posebnih predpisih za to ni pravne podlage. Tudi Zakon o nalezljivih bolezni cepljenja proti covidu-19 ne navaja med obveznimi cepljenji.

Strokovne službe ZSSS